ASIANTUNTIJALAUSUNTO
16.11.2021

Eduskunnan talousvaliokunnalle

Asia: HE 158/2021 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tuontipolttoaineiden velvoitevarastoinnista annetun lain muuttamisesta

Suomen Kaasuyhdistys kiittää lausuntopyynnöstä.

Tuontipolttoaineiden velvoitevarastointia koskeva lainsääntö on tehty aikana, jolloin Suomen energia- ja kaasumarkkinat olivat toisenlaisia. 1990-luvun alussa öljyllä, hiilellä ja maakaasulla oli huomattavasti suurempi rooli, ja maakaasua saatiin vain yhdestä suunnasta yhden kaasuputken välityksellä. Tuontipolttoaineiden saantihäiriöihin oli perusteltua varautua.

Sittemmin maakaasun hankinta on monipuolistunut uusien tuontiyhteyksien myötä, joista merkittävimmät ovat vuoden 2019 lopulla valmistunut Balticconnector-kaasuputki sekä nesteytetyn maakaasun tuontiterminaalit Porissa, Torniossa ja Haminassa.

Balticconnector-kaasuputki mahdollisti Suomen kaasumarkkinoiden avaamisen kilpailulle vuoden 2020 alussa. Kaasumarkkinoiden avaaminen muutti markkinamallia ja samalla toimijoiden rooleja. Maakaasun varastointivelvoitetta koskeva nykysääntely ei tunnista kaikkia uusia markkinarooleja, ja on siten vanhentunut maakaasun osalta. Nykysääntely asettaa myös samassa markkinaroolissa toimivat osapuolet eriarvoiseen asemaan, mikä vääristää kilpailua.

Suomen Kaasuyhdistys pitää tärkeänä, että maakaasun varastointivelvoitetta koskeva sääntely mukautetaan uuteen tilanteeseen. Velvoitevarastointikäytännön on oltava paitsi toimiva ja selkeä myös tasapuolinen kaikille markkinaosapuolille, joita se koskee.

Energiamarkkinoiden muutos jatkuu ja kiihtyy tulevina vuosina. Fossiilisten tuontipolttoaineiden osuus tulee yhä pienenemään, ja energian tuotanto-, varastointi-, siirto- ja käyttötavat tulevat muuttumaan merkittävällä tavalla. Muutoksilla tulee olemaan iso vaikutus energian huoltovarmuuteen ja sen varmistamiseen.

Nyt esillä olevat muutokset tuontipolttoaineiden velvoitevarastointilakiin eivät ota huomioon energia-alalla tapahtuvaa nopeaa muutosta, ns. vihreää siirtymää. Suomen Kaasuyhdistys pitää tärkeänä, että Huoltovarmuuskeskuksen Energia2030 -ohjelmaan kuuluva Velvoitevarastoinnin uudistamistarpeet -projekti käynnistetään nopeasti. Työssä tulee arvioida uuteen energiajärjestelmään peilaten, mikä rooli tuontipolttoaineiden velvoitevarastoinnilla on ylipäätänsä, ja kuinka laajasti ja millä tavalla asia tulisi toteuttaa.

Hannu Kauppinen
Toimitusjohtaja, Suomen Kaasuyhdistys ry